

ДЕЙНОСТИ НА ШАНХАЙСКОТО КИТАЙСКО ДРУЖЕСТВО ПО ХАРМОНИКА, СВЪРЗАНИ С АКОРДЕОНА

Ин Хуанг

АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, докторант

Резюме: *Преди 1949 г. дейностите, свързани с акордеона в Шанхай се развиват основно във връзка с изпълненията на устна хармоника. Покрай тези дейности Китайското дружество по хармоника, основано от Ванг Цинсюн, не само рекламира и популяризира хармониката, но също така допринася изключително много за насърчаването и развитието на акордеона в Китай.*

Ключови думи: *Китайско дружество по хармоника, акордеон, изпълнение*

ACTIVITIES OF THE CHINESE ASSOCIATION OF HARMONICA IN SHANGHAI, RELATED TO ACCORDION

Ing Huang

Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. Asen Diamandiev –Plovdiv, PhD
student

Abstract: *Before 1949, the accordion activities in Shanghai are practiced mostly in relation to harmonica performances. Amidst these activities, the Chinese association of Harmonica, founded by Wang Qingxun, not only advertises and popularizes the harmonica but also contributes a lot for the encouraging and development of the accordion in China.*

Keywords: *Chinese Association of Harmonica, accordion, performance*

Заниманията с хармоника в Шанхай започват през 20-те години на миналия век. Бързото развитие на музиката за този инструмент през следващото десетилетие на XX век се превръща в едно от важните явления в социалния музикален живот по това време. Размерът на ансамблите за устни хармоники обикновено е много голям и за да се подобрят техните изпълнения с по-богати хармонии и по-пълнен тембър, често се добавят други инструменти (като например акордеон). По онова време акордеонът, който вече е широко разпространен като съпровождащ инструмент, постепенно започва да се появява и в социалния живот на хората под формата на соло и в ансамбъл.

Китайското дружество по хармоника в Шанхай е основано през 1929 г. и е първата музикална организация за народна хармоника в Китай. То е създадено от професор Ванг Цинсюн (1905-1976), преподавател в Голям Китайски университет. По време на основаването на дружеството близо хиляда изпълнители изучават хармоника самостоятелно и някои от тях вече са придобили значителни умения за свирене. В допълнение към дългосрочните курсове по хармоника, предлагани от Ванг Цинсюн, дейността на дружеството включва също и публикуване на музикални партитури и книги, записи и организиране на голям брой изпълнения.

Ванг Цинсюн е роден в Чжанхуа, Тайван. В младежките си години той посещава Гуланю Инхуа Академия в Сямън, а по-късно е приет в Голям Китайски университет в Шанхай, където се обучава на хармоника и изследва в дълбочина този инструмент. Роден е в голямо семейство на поколения интелектуалци, които по традиция са много отворени към приемането на нововъведения. Любовта му към хармониката идва под влиянието на по-малкия му брат Ванг Циншан (1908-1980), който се завръща от чужбина. Ванг Циншан е и човекът, който основно насърчава дейностите, свързани с акордеон в Китайското дружество по хармоника (Снимка 1).

Снимка 1. Това е семеен портрет, направен от Ванг Цинсюн в Шанхай в средата на 30-те години на миналия век. Ванг Цинсюн е първият отляво на третия ред отзад, родителите му са на средния ред, а дъщеря му е втората отляво на първия ред.

Дъщерята на Ванг Цинсюн – Ванг Биюн (1930-) споделя: „Баща ми и приятелите му не само изпълняваха и провеждаха концерти за хармоника на различни места, но също така провеждаха и уроци по този инструмент, включително с нива за начинаещи, средни и напреднали. Учениците започват своето обучение от нулата, започвайки с

музикална теория и опростена музикална нотация, и независимо от възрастта, пола, общественото положение или професията, всеки може да слуша, да учи и да се запознае с хармониката.“¹. Това е и общият модел за по-късни дейности по преподаване на акордеон в Китай. Думите на Ванг Биюн потвърждават големия принос на Китайското дружество по хармоника за популяризиране на хармониката, акордеона и музикалната теория.

Изключително популярен сред обикновените хора, акордеонът е включван и по време на представления – като акомпаниращ инструмент. През 1940 г. на концерта за десетата годишнина на Китайското дружество по хармоника три акордеона свирят заедно с повече от 100 хармоники (Снимка 2). Това не само обогатява хармоничния колорит на ансамбъла, но и поставя добра основа за последващото масово развитие на акордеона.

Снимка 2. Концерт по повод 10-ата годишнина на Китайското дружество по хармоника

От средата до края на 30-те години на миналия век Китайското дружество по хармоника последователно създава клонове в Пекин, Ханджоу, Нингбо, Кайфенг, Ухан, Нанкин, Сиан и други градове в Китай, като мащабът на тази дейност е много впечатляващ. Освен това тези клонове често репетират различни програми с акордеон и провеждат местни изпълнения сред обществото, които имат голямо влияние и играят определена роля в насърчаването и популяризирането на акордеона в страната. Така

¹ Интервю на Ванг Биюн, взето на 14.10.2022 г. Поради епидемията интервюто е проведено чрез телефонни разговори и записи. По време на интервюто Ванг Биюн е на 91 години. В момента тя живее в Пекин, Китай.

например на концерта, организиран от клона на дружеството в Нингбо, два акордеона се появяват в средата на сцената, свирейки заедно с 22 хармоники (Снимка 3).

Снимка 3. Концерт на клона на Китайското дружество по хармоника в Нингбо

Мащабното разширяване на Китайското дружество по хармоника в страната предопределя постепенното създаване и на негови задгранични клонове. Сред тях е филипинският клон на дружеството, който провежда концерт, за да отпразнува 2-та годишнина от създаването си на 27 май 1939 г. в Thunderous Theatre в Упира, Манила, Филипините. На този концерт солово, ансамблови и други изпълнения на акордеон са топло приети и спечелват сърцата на публиката. По това време немският акордеонист Карл Бойтел изпълнява солото на творбата за акордеон „Пролетна красота“. А творбата „Два орела се спускат“, която оригинално е написана за цял ансамбъл, е временно адаптирана само за два инструмента (поради невъзможност на другите изпълнители да присъстват), с което печели бурните аплодисменти на публиката.

Ванг Циншан (1908-1980), по-малкият брат на Ванг Цинсюн, учи в Япония², където се научава да свири не само на хармоника, а и на акордеон и цигулка. В Токио той изучава и композиция. По време на Антияпонската война (началото на 1940 г.) той се премества отново в Китай и участва в Пекинския клон на Китайското дружество по хармоника (основан през 1936 г.), а през 1945 г. се завръща в Шанхай. Свири основно на акордеон в ансамбъла по хармоника и обучава начинаещи акордеонисти. Той свири и преподава на традиционен 120-басов клавишен акордеон, като нивото му на изпълнение е много високо.

Най-ранният акордеон, навлязъл в Китай, е акордеонът с копчета. Дори през 30-

² Според спомените на Ванг Биюн това се случва в Музикалната консерватория Musashino, но точното време не е ясно, вероятно през 30-те години на миналия век.

те и 40-те години на XX век акордеоните, които се разпространяват в страната, все още са предимно от този вид. Именно благодарение на изпълнението на Ванг Циншан на сцената обаче, все повече хора опознават и клавишния акордеон. (На снимките, показани в тази статия, Китайското дружество по хармоника използва клавишни акордеони.)

Ванг Циншан често свири на концерти световноизвестна музика като „Испански валс“ на Валтер Тейфър, както и други трудни пиеси, които са много популярни по онова време. Неговото изпълнение е различно от изпълнението на акордеон в залите за танци и е по-зряло като свирене и музикален израз [Циуфън, 2002]. От това може да се направи извода, че до известна степен Ванг Циншан прави крачка напред в развитието на китайския акордеон в посока на професионализация.

Концертът по повод 17-ата му годишнина, проведен в Големия театър Гуанминг в Шанхай през 1947 г., е най-мащабното събитие в историята на Китайското дружество по хармоника (Снимка 4). Според спомените на Ванг Биюн, по това време присъстват много членове на дружеството. Ванг Циншан ръководи голям ансамбъл с хармоника от около 70 души, като също така добавя и някои други инструменти като пиано и акордеон, а сред изпълнителите на акордеон е и другата му сестра Ванг Сюхе.

Ванг Биюн си спомня част от репертоара: „Върни ми планините“, адаптирана от Ванг Цинсюн, „Недовършена симфония“ на Шуберт, „Марш на гръмотевиците“ на Соуса и повече от десет други пиеси. На концерта Ванг Биюн и сестра ѝ изпълняват дуета за акордеон „Валс“ от операта „Фауст“ на Гуно.

Снимка 4. Възпоменателен концерт по повод 17-ата годишнина на Китайското дружество по хармоника през 1947 г.

След успешното популяризиране на хармониката Ванг Цинсюн и Ванг Циншан

продължават по същия модел да популяризират и съчетанието на хармоника с акордеон. След основаването на Нов Китай през 1949 г. Пекин се превръща в културен и артистичен център на страната и място за събиране на професионални акордеонисти. Акордеонът се използва широко от различни състави за професионални сценични изкуства заради уникалния си тембър и богат хармоничен израз, а също така и заради популярността си сред хората.

През 1956 г. Ванг Циншан основава Общество за изследване на фолклорна музика на улица 605, Западен булевард в Пекин, на основата на Пекиния клон на Китайското дружество по хармоника. Той преподава изпълнение на акордеон и музикална теория основно чрез семинари и също така създава отдел за поддръжка на акордеони, където се извършва сервизен ремонт и поддръжка на този инструмент. В допълнение към преподаването е организиран и акордеонен ансамбъл, с цел да се предостави на акордеонисти от всички нива възможността да участват на сцена (Снимка 5).

Снимка 5. Кратко въведение в музиката, преподавана от майстора на акордеон Ванг Циншан.

След почти две десетилетия на развитие акордеонът като „популярен“ музикален инструмент е дълбоко интегриран в музикалния живот на Китай. Основните аспекти в развитието на този инструмент са:

1. Акордеонът е в пряка връзка с устната хармоника.
2. Акордеонът, както и хармониката, играе важна роля в популяризирането на музикалния живот на публиката и обучението на музикални таланти.
3. Акордеонът е лесен за научаване и носене, поради което е лесно възприет от китайския народ. Въпреки това, поради липсата на относително систематична поддръжка и производствена индустрия, той не получава широко развитие

преди 1949 г.

4. Преди 1949 г. повечето китайски акордеонисти следват чуждестранни учители за краткосрочно обучение, обикновено чрез устни и импровизирани методи на обучение в Китай. Липсата на професионални учебни материали и формални и систематични методи при обучението се отразява на темпа на професионалното развитие на акордеона в Китай през този период.

Използвана литература:

Циуфън, Ч. Характеристики на историческата дейност на хармониката в Китай през 1930-те и 1940-те години. – В: *Музикални изследвания*. 2002, №1. ISSN 0512-7939.